

Lépe ochráníme české řeky. Máme pilotní podobu budoucího on-line registru výpustí do vodních toků

31.8.2023 - | Ministerstvo zemědělství ČR

„Voda je priorita a my ji musíme chránit.

*Naše řeky jsou plné života, vodu z nich používáme jak na závlahy zahrad, tak jako zdroj pitné vody, bohužel ale ani třicet let po pádu komunismu často přesně nevíme, co a kde nám do nich teče. Stále tu máme velké množství různých výpustí, například ze starých průmyslových areálů, u kterých ani nevíme, kudy vedou. To změní námi připravovaná tzv. havarijní novela vodního zákona, kterou v brzké době posoudí vláda. Nově totiž zavádí povinnost vést **evidenci všech výpustí do vodních toků. Díky tomu vznikne digitální registr**, který postupně zahrne všechny výpusti ze zdrojů znečištění do povrchových vod. V něm se objeví ty s vydaným povolením k nakládání s vodami a zároveň i ty, ke kterým toto povolení z nejrůznějších důvodů vydáno není. Právě takové nezdokumentované výpusti mohou představovat značné riziko potenciálního havarijního znečištění vodních toků,”* vysvětluje **ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).**

Registr výpustí bude sloužit vodoprávním úřadům, správcům povodí, Hasičskému záchrannému sboru České republiky, České inspekci životního prostředí, Policii České republiky a Vojenské policii.

„Zasahující složky u havárií budou mít díky tomu v ruce užitečnou informační pomoc při odstraňování příčin havárie a jejího vyšetřování. Vodoprávní úřady pak budou mít k dispozici informace o potenciálních zdrojích ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod,” doplňuje **ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL)** s tím, že právě téma vody je ve společné agendě MZe a MŽP, na které oba resorty kladou důraz.

Pilot na Labi

Na jaře letošního roku proběhlo terénní mapování toku Labe v úseku 34,6 kilometru. **Generální ředitel** státního podniku **Povodí Labe Marián Šebesta** popisuje pilotní projekt: *„Nejprve jsme pomocí lodní mechanizace v terénu mezi jezy v Dolních Beřkovicích a Brandýse nad Labem mapovali výpusti. Následně probíhaly práce na identifikaci výpustí a jejich propojení se souvisejícími evidencemi, nalezení jejich vlastníka či provozovatele a jejich spárování s vydanými vodoprávními povoleními.“*

Při terénním průzkumu bylo **zjištěno celkem 108 objektů**. Při jejich podrobnější analýze na základě dostupných podkladů a evidencí bylo zjištěno, že 13 objektů jsou propustky vodních toků, napojení říčních ramen a dalších objektů na říční síti. Tři objekty slouží k odběrům vod pro průmyslové a zemědělské účely, dva objekty náleží k infrastruktuře vodovodů, 6 objektů slouží k odvodnění obecních nebo zemědělských pozemků a 6 objektů slouží k drenáži staveb, jako jsou například opěrné zdi. Největší část mapovaných objektů, celkem 47, tvoří výpusti z různých typů splaškových kanalizací, kanalizací v průmyslových areálech a dešťových kanalizací v obcích. Poslední skupinu objektů tvoří výpusti, u kterých se nepodařilo určit jejich účel a zjistit jejich vazbu na evidence. Těchto objektů je celkem 31 a tvoří tak **téměř 30 % z identifikovaných objektů**.

„Podařilo se nám ve sledovaném úseku Labe identifikovat všechny výpusti potenciálních zdrojů

znečištění povrchových vod, a díky tomu zahrnout do pilotní verze všechny potenciálně rizikové objekty, jejichž prostřednictvím může docházet k vnosu závadných látek nebo odpadních vod do vodního prostředí,” uvádí **vedoucí odboru aplikované ekologie VÚV TGM Pavel Rosendorf**, který projekt za VÚV vedl.

Registr pro Česko

V České republice je 16 326 kilometrů významných vodních toků a 86 533 kilometrů drobných vodních toků. Realizací pilotního projektu na Labi získalo MŽP první on-line miniregistr výpustí. Analýza veškerých dostupných evidencí a jejich využitelnosti poslouží jako model pro tvorbu celorepublikového informačního systému. Samotný registr bude řídit a provozovat Ministerstvo životního prostředí. Vznikne postupně na základě prioritizace podle potenciálních rizik významného znečištění povrchových vod.

„V první fázi propojíme data s Vodohospodářským informačním portálem VODA, kde jsou zanesena data týkající se více než pěti tisíc výpustí s povoleným vypouštěním odpadních vod do vod povrchových. Následně se logicky musíme zaměřit na úseky, kde se nachází potenciálně největší znečišťovatelé, kteří spadají pod režim zákona o integrované prevenci. Další bude mapování významných vodních toků, což jsou i přeshraniční toky a v poslední fázi se podíváme na toky zbývající. Samotný registr bude obsahovat například údaj o přesné lokalizaci výpusti, název katastrálního území, kde je výpust lokalizovaná, název vodního toku a případně všechny patřičné identifikátory výpusti,” uvedl ministr Hladík.

Mapování výpustí už aktuálně probíhá i v rámci projektu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. *„Chceme najít řeky a potoky vhodné k revitalizaci či k přirozenému návratu přírodě. Proto mapujeme, v jakém stavu jsou. Do projektu jsme zařadili i sběr dat o výpustích. Do roku 2025 bychom měli prozkoumat 26 tisíc kilometrů vodních toků. Navazujeme na připravované evropské nařízení o obnově přírody, které počítá s návratem k přirozeným vodním tokům. Pokud bude přijato, Česká republika by měla obnovit nejméně 250 kilometrů řek do roku 2030,”* uvádí **ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR František Pelc**.

Informační systém Registr výpustí zavede novela vodního zákona, která obsahuje řadu dalších změn. Na základě zkušeností z praxe jasně vymezuje role zasahujících subjektů v případě havárie a zvyšuje sankce za způsobení havárie. Ty se zvýší až pětinasobně, z maximální výše 10 milionů korun na 50 milionů korun, zejména pro podnikající právnické osoby, tj. podniky a provozovny, u nichž je pravděpodobnost vzniku závažného přestupku daleko vyšší než v případě fyzických osob. Nově přibude také povinnost kontinuálního monitoringu pro významné znečišťovatele, kteří do povrchových vod vypouští odpadní vody s obsahem zvláště nebezpečných závadných či nebezpečných závadných látek, jako například kyanidů. Podle odborného odhadu se tato povinnost dotkne sta až dvou set znečišťovatelů v Česku.

Vláda by tzv. havarijní novelu vodního zákona měla projednat na podzim tohoto roku.

https://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2023_lepe-ochranime-ceske-reky-mame-pilotni.html